

SİRKÜLER
Sayı: 2018/193

İstanbul, 15.10.2018
Ref:4/193

Konu:
DÖVİZ CİNSİNDEN VE DÖVİZE ENDEKSLİ SÖZLEŞMELER HAKKINDA SIKÇA SORULAN SORULAR

Bilindiği üzere 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile Türkiye’de yerleşik kişiler arasında yapılacak sözleşmelerin döviz veya dövize endeksli olarak yapılamayacağına dair düzenleme yapılmış; aynı Kararda Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bazı sözleşmelerin bu düzenlemeden istisna tutulabileceği açıklanmıştır. Bakanlık tarafından ilgili tebliğ 06.10.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.

Bu defa Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Bakanlığın internet sitesinde “Döviz Cinsinden ve Dövize Endeksli Sözleşmeler Hakkında Basın Duyurusu” ekinde “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğde (Tebliğ No:2008-32/34) 06.10.2018 Tarihinde Yapılan Değişiklik İle İlgili Olarak Sıkça Sorulan Sorular” yayınlanmıştır. Söz konusu duyuruya ve soru – cevaplara sirkülerimiz ekinde ulaşabilirsiniz.

Saygılarımızla,

DENGE İSTANBUL YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

EK:
Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğde (Tebliğ No:2008-32/34) 6/10/2018 Tarihinde Yapılan Değişiklik İle İlgili Olarak Sıkça Sorulan Sorular

(*) Sirkülerlerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirkülerlerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(**) Sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanlarımıza yazabilirsiniz.

Erkan YETKİNER
YMM
Mazars/Denge, Ortak
eyetkiner@mazarsdenge.com.tr

Güray ÖĞREDİK
SMMM
Mazars/Denge, Direktör
gogredik@mazarsdenge.com.tr

BASIN DUYURUSU

Bilindiği üzere, 13.09.2018 tarihli 30534 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair 12.09.2018 tarihli ve 85 sayılı Cumhurbaşkanđı Kararı ile 07.08.1989 tarihli ve 32 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Karar’da (32 sayılı Karar) Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında yapacakları sözleşmelere yönelik bazı düzenlemeler yapılmış olup, bahse konu düzenlemede yeni yapılacak veya mevcut akdedilmiş sözleşmelerle ilgili olarak, Bakanlığımızca uygun görülen bazı hallerin istisna tutulabileceği de hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)’de Değişiklik Yapılmasına Dair 2018-32/51 sayılı Tebliğ 06.10.2018 tarihli 30557 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup, söz konusu 32 sayılı Karar Değişikliğine ilişkin kapsam ve detaylar belirlenmiştir.

Bu çerçevede, 2018-32/51 sayılı Tebliğ konusu Döviz Cinsinden ve Dövize Endeksli Sözleşmelerle ilgili olarak Bakanlığımız internet sitesi üzerinde Sıkça Sorulan Sorular bölümü oluşturulmuş olup, söz konusu bölüme <https://hazine.gov.tr/sikca-sorulan-sorular-dovize-endeksli-sozlesmeler?type=icon> linki üzerinden erişilebilmektedir.

Kamuoyuna duyurulur.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No:2008-32/34)'de 6/10/2018 Tarihinde Yapılan Değişiklik İle İlgili Olarak Sıkça Sorulan Sorular

1. Tebliğ'in 8 inci maddesinin yirmi dördüncü fıkrasındaki hesaplamalara ilişkin örnek verebilir misiniz?

Örnek A- Sözleşme bedeli döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde yer alan bedeller Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenirken mutabakata varılamaması halinde 2008-32/34 Sayılı Tebliğ'in 8 inci maddesinin yirmi dördüncü fıkrasının birinci paragrafı kapsamında yapılacak hesaplama ile ilişkin örnek aşağıda yer almaktadır:

Sözleşme tarihi: 18/2/2017

TL'ye çevrilme tarihi: 11/10/2018

Döviz Sözleşme bedeli: 18/2/2017 tarihli 5 yıl süreli sözleşmede yer alan "yıllık" sözleşme bedeli

TCMB kuru: 2/1/2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru

TÜFE¹: 2/1/2018 tarihinden 11/10/2018'e kadar Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan aylık TÜFE değişim oranlarının 9 aylık toplamı

TL'ye Çevrilen Sözleşme Bedeli= (Sözleşme bedeli * TCMB kuru) *(1+TÜFE)

¹ TÜFE hesaplamaları yapılırken bileşik değil basit hesaplama yöntemi kullanılacaktır. Yapılacak hesaplamalarda TÜFE oranı kisten (aylık oranlar dikkate alınacak, artık günler dikkate alınmayacaktır) uygulanmayacaktır.

Örnek A- Sayısal Hesaplama:

Sözleşme tarihi: 18/2/2017

TL'ye çevrilme tarihi: 11/10/2018

Döviz Sözleşme bedeli: 1000 ABD doları

TCMB kuru: 3,7776 Dolar/TL

TÜFE: 17,99 %

TL'ye Çevrilen Sözleşme Bedeli= $(1000 * 3,7776) * (1+0,1799)$
= 4.457,19 TL

Örnek B- Sözleşme bedeli döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde yer alan bedeller Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenirken mutabakata varılamaması halinde 2008-32/34 Sayılı Tebliğ'in 8 inci maddesinin yirmi dördüncü fıkrasının ikinci paragrafı kapsamında "**konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmeleriyle ilgili**" yapılacak hesaplama ilişkin örnek aşağıda yer almaktadır:

Sözleşme tarihi: 18/2/2017

Çevrilme tarihi: 11/10/2018

Döviz Sözleşme bedeli: 18/2/2017 tarihli 5 yıl süreli sözleşmede yer alan konut veya çatılı iş yeri yıllık kira sözleşmesi bedeli

TCMB kuru: 2/1/2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru

TÜFE₁ : 2/1/2018 tarihinden 11/10/2018'e kadar Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan aylık TÜFE değişim oranlarının 9 aylık toplamı

Sözleşme Bedeli₁:11/10/2018-18/2/2019 tarihleri arasında geçerli Sözleşme Bedeli (TL)

Sözleşme Bedeli₁ = (Döviz Sözleşme bedeli * TCMB kuru) * (1+TÜFE₁)

TÜFE₂: 11/10/2018 tarihinden 18/2/2019'a kadar Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan aylık TÜFE değişim oranlarının 4 aylık toplamı

Sözleşme Bedeli₂: 18/2/2019-18/2/2020 tarihleri arasında geçerli Sözleşme Bedeli (TL)

Sözleşme Bedeli₂ = Sözleşme bedeli₁* (1+TÜFE₂)

TÜFE₃: 18/2/2019 tarihinden 18/2/2020'ye kadar Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan aylık TÜFE değişim oranlarının yıllık toplamı

Sözleşme Bedeli₃: 18/2/2020-11/10/2020 tarihleri arasında geçerli Sözleşme Bedeli (TL)

Sözleşme Bedeli₃ = Sözleşme bedeli₂* (1+TÜFE₃)

Örnek B- Sayısal Hesaplama:

Sözleşme tarihi: 18/2/2017

TL'ye çevrilme tarihi: 11/10/2018

Döviz Sözleşme bedeli: 1000 ABD doları

TCMB kuru: 3,7776 Dolar/TL

TÜFE₁: 17,99 %

Sözleşme Bedeli₁= (1000 *3,7776) *(1+0,1799)
= 4.457,19 TL

TÜFE₂: 6 % (VARSAYIM)

Sözleşme Bedeli₂ = 4.457,19* (1+0,06)

= 4.724,62 TL

TÜFE₃: 15 % (VARSAYIM)

Sözleşme Bedeli₃ = 4.724,62* (1+0,15)

= 5.433,31 TL

- 2. Tebliğ'de yapılan değişiklikten önce ithal girdilerim olduğu için yurt içinde dövizle ya da dövize endeksli olarak ticari mal satıyordum. Söz konusu değişiklikten sonra yurt içinde yine aynı şekilde satmaya devam edebilir miyim?**

Evet, menkul satış sözleşmeleri serbest olduğu için satılabilir. Yalnızca, iş makineleri dahil taşıt satış sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapılamaz.

- 3. Döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde, sözleşmenin TL üzerinden yapılıp faturanın döviz üzerinden düzenlenmesi mümkün müdür?**

Mümkün bulunmamaktadır (Vergi mevzuatında yer alan hükümler saklıdır).

- 4. Tebliğ'in 8 inci maddesinin on dokuzuncu fıkrasında ifade edilen uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endeksleme ne anlama gelmektedir?**

Bu ifadeyle, Tebliğ'in 8 inci maddesi uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde fiyatı dolaylı olarak dövize endekslenen altın, petrol vb. kıymetli maden ve/veya emtiaların kullanılması kastedilmektedir.

5. Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketleri ne anlama gelmektedir?

Sermayesinin yarısından fazlası Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmek amacıyla kurulmuş bulunan Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'na ait olan ASELSAN, HAVELSAN, ROKETSAN, TUSAŞ, İŞBİR, ASPİLSAN gibi şirketler ifade edilmektedir.

6. Yazılım ve donanımlar yurt içinde üretilmişse, bunlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri bu Tebliğ değişikliğinden muaf mıdır?

Muaf değildir. Yurt içinde üretilen yazılım ve donanımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinde sözleşme bedellerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün değildir.

7. Yabancı gerçek ve tüzel kişiler döviz ve dövize endeksli sözleşme yasaklamalarından muaf mıdır?

Eğer gerçek kişilerin, Türkiye Cumhuriyeti Devletiyle vatandaşlık bağı bulunmuyor; ancak Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunuyorsa gayrimenkul kiralama ve gayrimenkul satış sözleşmeleri döviz üzerinden gerçekleştirilemez, iş ve hizmet sözleşmeleri gerçekleştirilebilir.

Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunmayan dışarıda yerleşiklerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketlerin taraf olduğu "iş ve hizmet sözleşmelerinde", sözleşme bedellerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

Türkiye'de kanuni yerleşim yeri ve Türkiye Cumhuriyetiyle vatandaşlık bağı bulunmayan kişiler dışarıda yerleşik olup Tebliğ'in 8 inci maddesinin kapsamı dışındadır.

8. Kamu kurum ve kuruluşu tanımına hangi kurum ve kuruluşlar giriyor?

Kamu kurum ve kuruluşları 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun I, II, III ve IV sayılı cetvellerinde bahsedilen Kurum ve İdareler ile doğrudan ve dolaylı olarak en az %50'si bu kurum ve idarelere ait olan şirketleri kapsamaktadır.

9. Sigorta sözleşmeleri bu Tebliğ değişikliği kapsamında mıdır?

Sigorta sözleşmeleri Tebliğ kapsamına girmemektedir. Ancak, Tebliğ uyarınca döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapılması mümkün olmayan sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinden birinin sigorta sözleşmesi olması durumunda bu sigorta sözleşmesinin döviz cinsinden veya döviz endeksli olarak yapılması mümkün bulunmamaktadır.

10. Tebliğ'e aykırı davranmanın yaptırımı nedir?

Tebliğ'e aykırılıklara ilişkin Türk Parası Kıymetinin Korunması Hakkında 1567 Sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında 3.000-25.000 TL tutarında (yeniden değerlendirme oranları dikkate alındığında yaklaşık 6.300-55.000 TL) idari para cezası sözleşmenin her bir tarafı için ayrı ayrı olmak üzere uygulanacaktır. Tekerrür durumunda ise bu cezalar iki katı olarak uygulanmaktadır.

11. TL'ye dönen sözleşmeler için damga vergisi muafiyeti olacak mıdır?

Konu vergi mevzuatı ile ilgili olup kambiyo mevzuatının yetki alanı dışındadır.

12. İhracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında sayılan hizmet sözleşmelerine neler girmektedir?

İhracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler; İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler İle Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ (İhracat: 2017/4)'in 6 ncı maddesinin üçüncü

fıkrasında sayılan hizmet ve faaliyetler kapsamında imzalanan hizmet sözleşmelerini kapsamaktadır.

13. Menkul kıymet sözleşmelerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak akdedilmesi serbest midir?

Evet, serbesttir.

14. Döviz kredileri bu kapsamda mıdır?

Döviz kredileri Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın 17 ve 17/A maddeleri kapsamına girmektedir.

15. İstisna sağlanan sözleşmelerde taraflardan birinin TL'ye dönme talebi olursa ve taraflar arasında mutabakat sağlanamazsa sözleşmenin TL'ye çevrilme zorunluluğu var mıdır?

Eğer istisna örneğin on ikinci fıkrada olduğu gibi yalnızca sözleşmenin bir tarafına tanınmışsa ve istisna tanınan taraf sözleşmeyi döviz ya da dövize endeksli olarak devam ettirme hakkını kullanmak istemiyorsa sözleşme bedeli TL'ye dönmek zorundadır. Ancak istisna taraflardan birine değil de sözleşme türüne genel olarak tanınmışsa sözleşme bedelinin TL'ye dönmesi için her iki tarafın da mutabakatı gerekir, tek bir tarafın istemesi yeterli değildir.

16. Tebliğ'in 8 inci maddesinin on altıncı fıkrası kapsamında yer alan, dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin her türlü sözleşmeyi döviz veya dövize endeksli olarak yapabilmesi mümkün müdür?

Hayır. Yalnızca iş ve hizmet sözleşmelerini yapmaları mümkündür.

17. Futbolcuların ücretleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak ödenebilir mi?

Futbolcu ücretleri iş sözleşmesi kapsamında olup, Tebliğ'in 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca:

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan futbolcuların ücretlerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak ödenmesi mümkündür.
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunan futbolcuların Türkiye'de yerleşik kulüplerle yapacağı sözleşmelerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün değildir.